

Covenant & Conversation

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

KORAH • קָרַח

MANEVİYAT ÜZERİNE ETÜTLER

BASED ON THE TEACHINGS AND WRITINGS OF RABBI LORD JONATHAN SACKS 7"צט

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.

"R. Chaim Schimmel'in Tora'sını, onunla ilk karşılaştığım zamandan beri severim. Sadece yüzeysel gerçekle değil, altta yatan daha derin gerçeğe olan bağlantısıyla da ilgilenmeye gayret eder. 60 yıldır kendisine eşlik eden olağanüstü eşi Anna'yla birlikte, aile, cemaat ve Tora sevgisine adanmış bir yaşam inşa ettiler. Ortaya koydukları örnek yaşamla beni fazlasıyla etkilemiş müstesna bir çift."

- Rabi Sacks

Hiyerarşi ve Siyaset: Asla Bitmeyen Hikâye

• Bu özet, Rabi Sacks'ın bu haftaki Covenant & Conversation yazısından uyarlanmıştır. Bu yazıya aşağıdaki adresten erişilebilir: <https://www.rabbiacks.org/covenant-conversation/korach/hierarchy-politics-never-ending-story/>

Korah, isyana yönelik üç temel kuralı gayet iyi anlamıştı. **İlki; insanların memnuniyetsizliklerini tahrik edin ve mevcut lider karşısında onların yanındaymışsınız gibi görünün.** "Çok ileri gittiniz" demişti Korah, Moşe ile Aaron'a. "Tüm cemaat – hepsi kutsaldır ve A-Şem onların içindedir. Öyleyse kendinizi neden A-Şem'in toplumunun üzerinde yükseltiyorsunuz?" (Bamidbar 16:3).

İkincisi; müttefikler toplayın. Korah şahsen bir Levi'ydi. Şikâyeti, Moşe'nin, kendi ağabeyi Aaron'u Koen Gadol olarak tayin etmiş olmasından kaynaklanıyordu. Moşe'nin bir kuzeni olarak – zira Korah; Moşe ile Aaron'un babası Amram'ın kardeşi olan Yitsar'ın oğluydu – bu konumun kendi hakkı olduğunu düşünüyordu. Her iki liderlik rolünün de kabile içinde tek bir aileye gitmiş olmasının adaletsizlik olduğu görüşündeydi.

Korah'ın, kendi kabilesinden herhangi bir destek bekleyecek durumda değildi. Diğer Levilerin, Aaron'u konumundan indirmekle kazanabilecekleri hiçbir şey yoktu. Dolayısıyla bunun yerine, kendisine, canı sıkın olan diğer iki gruptan müttefikler buldu: Reuven kabilesinden Datan ve Aviram ile "Bene-Yisrael'den, cemaat başkanları [ve genel] kurula çağrılan, isim [sahibi] insanlar [olan] 250 kişi" (16:2). Reuven kabilesi mensupları, Yaakov'un behor oğlunun soyundan gelmelerine rağmen özel hiçbir liderlik rolüne sahip olmadıkları için memnuniyetsizdiler. İbn Ezra'ya göre, genel kurula çağrılan bu 250 kişi, Altın Buzağı günahından sonra liderliğin, her kabiledeki behorlardan (ilk doğanlar) tamamen Levi kabilesine geçmiş olması nedeniyle hoşnutsuzdu.

İsyan sonuçta başarısız olmaya mahkûmdu, çünkü bu grupların memnuniyetsizlikleri farklı sebeplerden kaynaklanıyordu ve hepsini aynı anda tatmin etmek mümkün değildi. Ancak bu gibi gerçekler, kötü niyetli ittifakları hiçbir zaman durdurmamıştır. **Kin güden insanlar, kendilerine ait yapıcı herhangi bir hareket planı geliştirmekten çok, mevcut lideri konumundan etme peşindedir.**

Üçüncüsü, saldırmak istediğiniz liderin incinmeye en açık olduğu anı seçin. Ramban, Korah

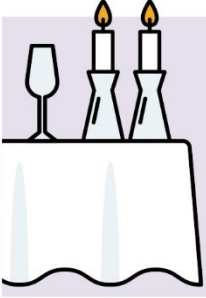
isyasının, on iki casusla ilgili olayın ve onun akabinde, halkın bir sonraki nesle kadar ülkeye giremeyecek olmasına dair hükmün hemen ardından meydana gelmişti. Bene Yisrael, hedeflerine doğru hareket etmekte olduklarını hissettikleri sürece, halkı isyana kıskırtmak için gerçekçi hiçbir olanak yoktu. İsyan ancak, o neslin mensupları Yarden'i geçecek kadar uzun yaşamayacaklarını anladıkları zaman mümkün hale gelmişti. Halkın, görünüşte, artık kaybedeceği hiçbir şey yoktu.

Tanah dönemi Yisrael'de iki hiyerarşik yapı vardı. **Krallar** ve aralarında Koen Gadol'un da olduğu **Koenler** vardı. Her iki yapı da bir krizin ardından başlamıştı: Monarşi, "hâkimlerin" yönetiminin başarısız olmasının ardından kurulmuş, Levilerin içinden çıkan Aaron hanedanına ait Koenlik de Altın Buzağı günahının ardından gelmişti. Her ikisi de, kaçınılmaz olarak, gerilim ve bölünmeye yol açmıştı.

Tanah dönemi Yisrael, birleşik bir krallık olarak yalnızca üç kral nesli boyunca ayakta kalmış ve sonra ikiye bölünmüştü. Koenlik de, İkinci Bet Amikdaş döneminin son zamanlarında başlıca bir bölünme kaynağı haline gelmiş, bu da Tsadokiler, Baytosiler ve diğerleri arasında ayrımlara yol açmıştı. Korah'ın hikâyesi bunun sebebinin açıklamaktadır. Hiyerarşinin olduğu yerde, kimin alfa erkeği olacağı konusunda rekabet olacaktır. Memnuniyetsizlik ve isyan tehlikesi her zaman vardır. Korah'ın hikâyesi kendisini her nesilde tekrarlamaktadır.

Bunun panzehiri, kendimizi her gün bir alternatifin, yani Tora öğreniminin içine daldırmaktır ve bunun sebebi basittir. **Tora öğrenimi, güç değil, hakikati arar ve mukaddes bir sohbetteki seslerin sahipleri olarak herkese eşit değer verir.**

Hahamlarımız işte bu nedenle, dikkatlerini hiyerarşik nitelikte olmayan Tora tacına odaklamışlardır. Bu alandaki rekabet, çatışmaya değil, bilgelikte artışa yol açar ve Bizzat Gökler, Hahamların görüş ayrılığı içinde olduklarını görünce tüm bakış açılarının "Yaşayan Tanrı'nın sözleri" olduğunu söyler.

Şabat Sofrasında

1. Sizce bazı liderler neden yalnızca kendi iktidarlarını önemserler?
2. İnsanı iyi bir lider yapan nedir?
3. “Tora tacı” ne şekilde hiyerarşik gücün panzehiridir?

Ne Tür Bir Lider Olacaksın?

Rabi Daniel Korobkin

Başkaları üzerinde baskın olma gayreti konusunda Korah'tan çok şey öğrenebiliriz. Acaba hepimiz bu eğilime sahip miyiz? Bence hayır, ama birçok insan, başkalarının başarılı olduğunu gördükleri zaman, şahsi güvensizlikleri nedeniyle kendilerini tehdit altında hissederler. Diğer insanın başarısının bir şekilde kendi parıldama kabiliyetlerinden bir şeyler çaldığını düşünürler. Ve o zaman, kendi halelerinin de ışıldamasını sağlamanın yollarını bulmak yerine, güvensiz insanlar, diğerlerinin halesini söndürmeye çalışırlar.

Korah'ın güvensizlik duygusu kendisini Moşe ve Aaron'un halelerini söndürme girişimine sevk etmişti. "Tüm cemaat – hepsi kutsaldır" diye öne sürmüştü Korah. Ama bu gerekçeyi, ulusu yükseltmenin yollarını bulmak için kullanmak yerine, bir sonraki sözleri "[Siz, Moşe ve Aaron] neden A-Şem'in toplumuna karşı üstünlük taşıyorsunuz?" oldu. Kendi kabiliyetleri hakkındaki güvensizliği, onu, halkı yükseltmek yerine, liderleri alçaltmaya çalışmaya yönlendirdi.

Bunun aksine, gelin, Moşe'nin liderlik yöntemini inceleyelim. Güzel bir Midraş öğretisine göre, Moşe, kalıcı mirasını, öğrencilerinin – Bene Yisrael'in – her birini yükseltmek olarak görüyordu. Bu görevi yerine getirmekte yeterince başarılı olmadığını endişeleniyordu, çünkü sürüsünden hâlâ çok sayıda kişi kendi Tanrı vergisi değerini fark edememişti. A-Şem ona bir söz verdi: Bir Yahudi Tora'yı araştırdığı sürece, her Yahudi'nin Moşe'nin gözünde ne kadar saygın bir yere sahip olduğuna dikkat etmek suretiyle daima kendi gerçek değerini keşfedebilecekti. Moşe, hayatını başkalarını yükseltmeye adanmış olduğu için, onun Tora'daki mirası da ebediyete kadar devam edecektir.

İşte bir Moşe ile bir Korah arasındaki fark budur. Ya kendi öneminizi başkalarını alçaltarak korursunuz ya da başkalarının yükselmesine yardımcı olursunuz ve bu süreç içinde siz de kendi değer ve amacınızı fark edersiniz. Rabi Sacks, Lubaviçer Rebbe'ye olan hayranlığını tam da onun bu niteliği nedeniyle sürekli tekrarlamayı severdi. "Büyük liderler, lider yaratırlar" derdi. "Rebbe'nin büyüklüğü buydu. Sadece liderlik etmekle kalmamıştı; aynı zamanda başkalarındaki liderliğin de bir kaynağıydı."

Korah, büyüklüğü baskılama gayretini sarf ederken, kendisi yeryüzü tarafından yutulmuştur. Toprak Korah'ı midesine indirdikten sonra ağızını tamamen kapatmış ve yeryüzü üzerinde ondan geriye hiçbir şey kalmamıştır. Bunun aksine, Moşe, ölümünden önce Nevo Dağı'na yükseltilmiştir ve onun mirası hâlâ her nesilde her Yahudi için parlamaya devam etmektedir. Her birimiz dikkatle düşünmelidir: "Ne tür bir lider olmak istiyorum? Başkalarını alçaltarak baskın hale gelen biri mi, yoksa başkalarını yukarı yükselterek onlara güç veren biri mi?" Her zaman Moşe'nin öğrencileri olmayı seçmemiz dileğiyle.

- Rabi N. Daniel Korobkin; Kanada'daki Beth Avraham Yosef of Toronto (BAYT) Cemaati'nde kıdemli bir rav ve Amerika Rabinik Konseyi'nin onursal başkanıdır.

A CLOSER LOOK

- Rabi Korobkin şimdi Rabi Sacks'tan öğrenmiş olduğu daha derin fikirlerden bazıları hakkındaki görüşlerini paylaşıyor.

Rabi Sacks'ın, başkaları üzerinde baskın olmak şeklindeki insani eğilime dair mesajını gerçek yaşamda nasıl uygulamaya geçirebiliriz?

Bu haftaki ana yazının bir dipnotunda, Rabi Sacks, bu yazıyı Brexit oylamasından hemen sonra yazdığını belirtmektedir. Siyasette insanlar birçok kez, iktidar hırslarıyla, başkalarını "yutmaya" çalışma eğilimi taşırlar. Ancak bu mesajı dikkate almak için siyasetçi olmanıza gerek yoktur.

Başka birinin parıldama kabiliyetini, onu rahatsız ederek veya gayretlerini küçümseyerek ezmeye çalıştığımız zaman, kendimizi başkalarını alçaltarak yükseltme dürtüsüne teslim olmaktadır. Hatırlayın: Sizin başarınız başkalarının başarısızlığına bağlı değildir!

Rabi Sacks'ın eğitime yönelik yaklaşımınızda ne tür bir etkisi oldu?

Rabi Sacks, başarılı olmak için başkalarını ezmeye ihtiyaç duymayan insana

TORAH TRIVIA

Soru 1: Tora'da insanların isimleriyle anılan altı *perashan*ın isimlerini sayabilir misiniz?

Soru 2: Bu haftaki *perashan*ın neresinde aşağıdakileri bulabiliriz?

Bitki benzeri davranış gösteren cansız bir nesne.

İnsan benzeri davranış gösteren cansız bir nesne.

bir örnekti. Büyük bir fikir iletme ustası olarak müthiş bir yeteneğe sahipti ve bu nedenle başkaları tarafından tehdit edildiği hissiyle yaşamıyordu. Bu anlamda, Korah'ın liderliği yerine Moşe'nin liderliğini temsil ediyordu.

Rabi Sacks'ın karmaşık fikirleri alıp herkesin anlayabileceği bir hale getirme kabiliyeti bana hep ilham vermiştir ve ben de, sözel veya yazılı olarak iletişim kurduğum zaman biraz olsun onun gibi olmaya çalışırım. Rabi Sacks bana, gayretli çalışma ve azimle büyük işler başarabileceğinizi öğretmiştir!

Cevap 1: Bu altı *peraşa* şunlardır: Noah, Haye Sara, Yitro, Korah, Balak ve Pinehas. İlginçtir; bu *peraşaların* dördü, Yahudi olmayan insanların isimlerini taşımaktadır.

Cevap 2: İnsani bir harekette bulunan cansız nesne topraktır. Pasukta söylendiği gibi: “Ve toprak ağzını açtı” (Bamidbar 16:32).

Bitki benzeri bir davranışla tarif edilen cansız nesne, Aaron'un asasıdır. Bu asa çiçek açmış ve bu çiçekler birer bademe dönüşmüştür (Bamidbar 17:23).

- David Woolf'un Torah IQ adlı çalışmasından uyarlanmıştır. Tora hakkında 1500 bilmece içeren bu çalışma dünyanın her yerinde Amazon'dan temin edilebilir.